

Kosovo Educational Research Journal

Volume 2, Issue 2, 65-79.

ISSN: 2710-0871

<https://kerjournal.com/>

Kamu Denetçiliği Kurumuna Yapılan Eğitimle İlgili Başvuruların İncelenmesi

Cem TUNA¹

Özet: Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasa'na göre siyasi haklar ve ödevlerden biri dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler (Anayasa 74. Madde). İlgili yasa gereğince Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlendirilmiştir.

Kurum, hukukun üstünlüğünün sağlanması, iyi yönetim ilkelerinin yerleştirilmesi ve halka karşı sorumluluk anlayışı içinde ve hakkaniyet temelinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bağlı bir denetim mekanizması olarak 2013 yılından itibaren faaliyetlerini sürdürmekte, halkın avukatlığını yapmakta ve aldığı kararlar ile idareye yol göstermektedir.

Kuruma yapılan başvurular incelendiğinde, eğitim, eğitim hakkı, ders intibakı, sınav sonuçlarına itiraz, eğitim ücretine itiraz, ders muafiyeti, diplomanın iptali, lisans tamamlama programına katılma, öğretim, ücretli öğretmenlik, araştırma görevliliği sınavı, rehber öğretmenlerin görevlendirilmesi, araştırma görevlisi olarak naklen atanma, mazerete dayalı yer değiştirme ve benzeri konularının yer aldığı saptanmıştır.

Bu çalışmada, anayasal bir hak olan kamu denetçiliği kurumuna başvurma hakkının kullanılmasıyla ilgili olarak 2018 yılında eğitimle ilgili alınan kararlar incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayalıdır. Çalışmada önce 2018 yılı karar örnekleri dokümanlarına ulaşılmış, kararların orijinalliği kontrol edilmiş, kararlar okunarak eğitimle ilgili olanlar ayrılmış, kararlar anlaşılmaya çalışılmış, veriler analiz edilmiş ve veriler kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarından öne çıkanlara göre, Kamu denetçiliği kurumuna toplumun her kesiminden eğitim bilimlerine alanına yönelik başvurular alınmıştır. Eğitim bilimleri alanını ilgilendiren bazı resmi kurum ve kuruluşların başvuruya konu olduğu belgelenmiştir. Sosyal, siyasal ve kişisel alandaki anayasal haklar göz önünde bulundurulduğunda elde edilen veriler sosyal ve siyasal haklar konusunda başvuruların bulunduğunu; kişisel alanda ise herhangi bir başvurunun bulunmadığını göstermektedir. Kamu denetçiliği kurumuna başvurular makul süre içerisinde sonuçlanmaktadır. Şikâyet edilen kurumlar, çoğu zaman iyi yönetim ilkelerine uymamaktadır. Çoğunlukla başvuru sahiplerinin başvurularının kabul edildiği ve idareye işlemlerinin iptali yönünde tavsiyede bulunduğu, bir kısım başvurularının kısmen kabul kısmen ret şeklinde alındığı, bir kısım başvuruların ise reddedildiği saptanmıştır. Çalışma sonuç ve önerilerle son bulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kamu Denetçiliği Kurumu, Eğitim Kararları, Hak Arama, Tavsiye.

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, 53200 Çayeli-RİZE.
cem.topsakal@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6846-8676

To cite this article: Tuna, C. (2021). Kamu Denetçiliği Kurumuna Yapılan Eğitimle İlgili Başvuruların İncelenmesi. Kosovo Educational Research Journal, 2(2), 65-79.

Examining Applications Regarding Training Made to the Ombudsman Institution

---

Abstract: According to the 1982 Constitution of the Republic of Turkey, one of the political rights and duties is the right to petition, obtain information and apply to the ombudsman. The Ombudsman Institution, established under the Presidency of the Turkish Grand National Assembly, examines complaints about the functioning of the administration (Constitution Article 74). Pursuant to the relevant law, the Institution, upon a complaint about the functioning of the administration, shall provide for all kinds of actions and transactions, attitudes and behaviors of the administration; It has been tasked with examining, researching and making suggestions to the administration in terms of compliance with the law and fairness within the understanding of justice based on human rights.

The institution has been carrying on its activities since 2013 as an audit mechanism affiliated to the Grand National Assembly of Turkey, acting as the people's advocate and guiding the administration with the decisions it takes, with the understanding of ensuring the rule of law, the establishment of good management principles and the understanding of responsibility towards the public and on the basis of equity.

When the applications made to the institution are examined, it is seen that education, right to education, course adjustment, objection to exam results, objection to tuition fee, course exemption, cancellation of diploma, participation in undergraduate completion program, teaching, paid teaching, research assistant exam, assignment of guidance teachers, transfer as research assistant. It has been determined that there are issues such as relocation based on excuses and similar issues.

In this study, the decisions taken in 2018 regarding the use of the right to apply to the ombudsman institution, which is a constitutional right, were examined. The study is based on document analysis, one of the qualitative research methods. In the study, firstly, the 2018 decision examples documents were reached, the originality of the decisions was checked, the decisions were read and those related to education were separated, the decisions were tried to be understood, the data were analyzed and the data were used. According to the prominent results of the research, applications for the field of educational sciences were received from all segments of the society to the Ombudsman institution. It has been documented that some official institutions and organizations related to the field of educational sciences are the subject of the application. Considering the constitutional rights in the social, political and personal fields, the data obtained indicates that there are applications for social and political rights; In the personal field, it shows that there is no application. Applications to the ombudsman institution are concluded within a reasonable time. The complained institutions often do not comply with the principles of good management. It was determined that mostly the applications of the applicants were accepted and the administration was advised to cancel their transactions, some of their applications were partially accepted and partially rejected, and some applications were rejected. The study ends with conclusions and recommendations.

Keywords: Ombudsman Institution, Educational Decisions, Claims, Advice.

GİRİŞ

Hak kavramı hukukun tanıdığı ve koruduğu çıkar, yarar olarak açıklanabilir. Hak, bir şeyi yapmak ya da başkalarından belirli bir şekilde davranmayı, bir şeyi yapmayı isteme yetkisidir (Güriz, 1992: 46). Genel anlamda her hak bir hukuk kuralına dayanır ve sahibi vardır. Örneğin, yaşama insanın en temel hakkıdır. Dünyada uluslararası sözleşme ve anayasaların tanıdığı, koruduğu, herkese karşı ileri sürülebilen bir haktır (Arslan ve Kayanççek, 2010: 44-45). Hukuk sözcüğü hak sözcüğünün çoğuludur, hukuk haklar demektir. Bu anlamda hukukun hak ilişkilerini düzenlediği, sistemli hale getirdiği ifade edilebilir. Hak ilişkileri bireyler arası olabileceği gibi birey ile toplum, birey ile devlet, devlet ile devlet ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla ilgili olabilir. Örnek olarak, anne ve babanın çocukları üzerinde velayet hakkı bireylerarası ilişkileri düzenler. Kamu mallarına, çevreye zarar vermemek, onları korumak, kollamak, çevre hakkı topluma karşı ilişkilerimizi belirler. Vatandaşlık hakkı, birey ile devlet arasındaki ilişkileri tanzim eder. İki ve daha fazla devletin birbirleriyle ticari, ekonomik, sosyal, kültürel antlaşmalar yapması devletlerarası ilişkilerdeki esasları açıklar. Örnek olarak 1989 tarihli Çocuk Hakları Sözleşmesi, imza atan devletlerin Birleşmiş Milletlere karşı olan hak, görev ve sorumluluklarını belirler (Resmi Gazete, 1995; Akyüz, 2020; Karaman Kepenekci, 2000: 26, Topsakal, 2018).

Hak konusunun sahibi genel olarak insandır ve insan, hakları olan bir varlıktır. İnsan hakları, insanın sadece insan olması nedeniyle doğuştan sahip olması gereken, onun kişiliğini, değerlerini korumayı ve geliştirmeyi amaçlayan, üstün, evrensel ilke ve kurallar bütünü olarak tanımlanabilir (Karaman Kepenekci, 2014, s. 51). İnsan hakları tarihsel gelişim içinde çeşitli sınıflara ayrılmıştır. İnsan hakları; insan kişiliğine ilişkin haklar, yurttaşlık ve kamu hakları, siyasal haklar, ekonomik ve sosyal haklar, kültürel haklar, özel statü hakları gibi ana başlıklarda toplanabilir (Dursun 1991:173; Karatepe 2013: 48; Mourgeon 1991: 11). Türkiye’de yürürlükte olan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının insan hakları konusunda öngördüğü sınıflandırma, koruyucu haklar (kişisel haklar), isteme hakları (ekonomik, sosyal ve kültürel haklar), katılma hakları (siyasal haklar) biçimindedir (Altuntaş 2002: 56; Gözler, 2015: 155 vd).

Devlet ve vatandaş ilişkilerinin yeterli düzeyde korunabilmesi için olağan koşulların gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır (Çeçen, 1995: 99). Birçok ülkede, insan haklarını koruyan kurumların başında ombudsmanlar (kamu denetçisi) gelmektedir. Genel olarak yasama organınca atanan ombudsman bir kişi olabileceği gibi, bir heyet de olabilir. Ombudsmanın ana

görevi; yönetimin haksız bir iş-işlemeden dolayı, zarara uğrayan bireyin haklarını korumaktır. Ombudsman bu amaçla hakları ihlal edilen birey ve hükümet arasında yapar (Ünal, 1997: 106).

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasa'na göre siyasi haklar ve ödevlerden biri dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler (Anayasa 74. Madde). İlgili yasa gereğince Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlendirilmiştir (Resmi Gazete, 2013).

Kurum, hukukun üstünlüğünün sağlanması, iyi yönetim ilkelerinin yerleştirilmesi ve halka karşı sorumluluk anlayışı içinde ve hakkaniyet temelinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bağlı bir denetim mekanizması olarak 2013 yılından itibaren faaliyetlerini sürdürmekte, halkın avukatlığını yapmakta ve aldığı kararlar ile idareye yol göstermektedir (Resmi Gazete, 2013).

İdarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarına karşı, kanun ve yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde menfaati ihlal edilen gerçek ve tüzel kişiler Kuruma şikâyet başvurusunda bulunabilir. Ancak, şikâyetin insan hakları, temel hak ve özgürlükler, kadın hakları, çocuk hakları ve kamuyu ilgilendiren genel konulara yönelik olması hâlinde menfaat ihlali aranmamaktadır (Resmi Gazete, 2013).

Başvuru süreci şu şekilde aşamalara sahiptir (Resmi Gazete, 2013): Şikâyet başvurusu Türkçe dilekçe ile yapılır. Ancak, şikâyetçinin kendisini daha iyi ifade edebildiği başka bir dildeki başvurusu, Kurumca haklı ve makul olduğunun tespiti halinde kabul edilebilir.

Şikâyet dilekçeleri Kuruma veya Kurumun gerekli gördüğü yerlerde açtığı bürolara elden verilebileceği gibi posta, elektronik posta veya faks yoluyla da gönderilebilir. Kurum tarafından oluşturulan elektronik sistem aracılığıyla da şikâyet başvurusunda bulunulabilir. Ayrıca, illerde valilikler veya ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla elden veya posta yoluyla şikâyet başvurusu yapılabilir. Valilik veya kaymakamlıklar, şikâyetleri tarih ve sayı vermek suretiyle kayıt altına aldıktan sonra şikâyet başvurusunu ve varsa eklerini en geç üç iş günü içinde doğrudan Kuruma gönderir.

Faks veya elektronik posta yoluyla yapılan şikâyet başvurularına ait dilekçe asılları, on beş gün içinde Kuruma gönderilmedikçe başvuru geçerli sayılmaz. Kayıtlı elektronik posta yoluyla yapılan başvurularda bu şart aranmaz.

Şikâyet başvurusu, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan ve Kurumun resmî internet sitesinde yayımlanan Gerçek Kişiler İçin Şikâyet Başvuru Formu (EK-1) veya Tüzel Kişiler İçin Şikâyet Başvuru Formu (EK-2) doldurulmak suretiyle yapılır.

Başvuru yapabilmek için idari başvuru yollarının tüketilmesi ve altı aylık süre içinde başvurulması gerekmektedir. Şikâyet üzerine ön inceleme yapılır. Başvuru gerekli şartları taşıyor ise inceleme ve araştırmaya geçilebilir. Söz konusu idareden belge ve bilgi istenir. Konuyu detaylı incelemek için bilirkişi görevlendirebilir. Tanık veya ilgili kişiler dinlenebilir. Daha sonra altı ay süre içinde tavsiye kararı ya da ret kararı verilebilir. Bu durumda süreç tamamlanmış olur.

Amaç

Bu çalışmada, anayasal bir hak olan Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurma hakkının kullanılmasıyla ilgili olarak, 2018 yılında eğitimle ilgili alınan kararlar incelenmiştir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıda verilen sorulara yanıt aranmıştır:

1. Kamu Denetçiliği Kurumuna eğitim ile ilgili olarak kimler başvuru yapmıştır?
2. Kamu Denetçiliği Kurumuna eğitim ile ilgili başvuruya konu olan idare/ kurumlar hangileridir?
3. Kamu Denetçiliği Kurumuna eğitim ile ilgili başvuruya konular Anayasaya göre hangi haklarla ilgilidir?
4. Kamu Denetçiliği Kurumuna eğitim ile ilgili başvuruların sonuçlanma süresi ne kadardır?
5. Kamu Denetçiliği Kurumuna eğitim ile ilgili başvurularda şikâyet edilen kurumun iyi yönetim ilkeleri açısından durumu nedir?
6. Kamu Denetçiliği Kurumuna eğitim ile ilgili başvurular nasıl sonuçlanmıştır?

2. Yöntem

Burada araştırmanın modeli, araştırma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizinden söz edilecektir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma tarama modelinde nitel bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2020). Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayalıdır. Çalışmada ölçüt olarak başvurunun eğitim ile ilgili olması ve 2018 yılı içerisinde karara bağlanması gözetilmiştir. Kamu Denetçiliği Kurumu web sitesinde yayınlanan kararların dokümanlarına ulaşılmış, kararların orijinalliyi kontrol edilmiş, kararlar okunarak eğitimle ilgili olanlar ayrılmış, kararlar anlaşılmaya çalışılmış, kararlar 3 uzman tarafından okunarak denetlenmiş, veriler sınıflandırılarak analiz edilmiş ve veriler kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırma analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

2.2. Araştırma Grubu

Çalışmada; Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından 2018 yılında alınan karar örneklerinden eğitimle ilgili olan toplam 36 başvurunun kayıtları, araştırma grubunu oluşturmaktadır (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2021). Başvurular B1, B2, B3...şeklinde kodlanmıştır.

2.3. Veriler ve Toplanması

Bu çalışma, belge/doküman incelemesi (doküman analizi) yoluyla toplanan verilerin içerik analizine dayanmaktadır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman analizi yöntemi, araştırmanın amacına yönelik kaynaklara ulaşmada ve elde edilecek verilerin tespit edilmesinde kullanılır. Araştırma yapılan alanla ilgili pek çok bilgi görüşme ve gözlem yapmaya gerek kalmaksızın belge inceleme yoluyla elde edilebilir. Bu sayede araştırmacı zaman ve kaynak tasarrufu sağlamış olur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Veriler Kamu Denetçiliği Kurumu web sitesinde kamuya açık olarak yayınlanan kararların dokümanlarına ulaşılarak elde edilmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmının amaçları doğrultusunda elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgu ve yorumlamalarda amaç bölümünde verilen amaçların sıralaması izlenerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Tablo 1: Kamu Denetçiliğine Başvuranlar

Başvuran	Kişi Sayısı	Toplam	%
Öğrenci	B1, B3, B7, B9, B11, B12, B13, B14, B15, B19, B21, B25, B27, B30, B31, B32,	16	44.4
Memur	B2, B22, B26, B28, B33, B34, B36	7	19.5
Öğretmen	B8, B17, B23, B29, B35	5	13.9
Öğretim Elemanı	B4, B18, B20,	3	8.3
STK	B5, B10, B24,	3	8.3
Öğrenci Velisi	B6, B16,	2	5.6
Toplam	36	36	100

Tablo 1’de 2018 yılı kararları sonuçlarına göre (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2021); Kamu Denetçiliği Kurumuna 16 öğrenci (%44.4), 7 memur (%19.5), 5 öğretmen (%13.9), 3 öğretim elemanı (%8.3), 3 sivil toplum kuruluşu (%8.3) ve 2 öğrenci velisi (%5.6) başvuruda bulunmuştur. Buna göre eğitim paydaşlarından öğrenci, öğretmen, öğretim elemanı, öğrenci velisi, sivil toplum kuruluşlarının hak arama yollarından olan Kamu Denetçiliği Kurumu’ndan haberdar oldukları ve bu haklarını kullandıkları belirtilebilir.

Tablo 2: Başvuruya Konu Olan İdare/ Kurumlar

İdare/ Kurumlar	Kişi Sayısı	Toplam	%
Üniversite	B1, B3, B4, B7, B9, B9, B13, B15, B18, B19, B20, B21, B25, B27, B32,	15	34.8
MEB	B6, B8, B10, B11, B16, B17, B23, B24, B35	9	20.9
Bakanlıklar	B2, B14, B26, B28, B30, B34, B36	7	16.3
YÖK	B5, B7, B11, B34	4	9.3
SGK	B22, B29, B31,	3	6.9
Diğer Kurumlar	B10, B25, B33	3	6.9
ÖSYM	B12, B34	2	4.9
Toplam	43	43	100

Tablo 2’de 2018 yılı kararları sonuçlarına göre (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2021); Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuruya konu olan idare/ kurumların aleyhine; 15 üniversite (%34.8), 9 MEB (%20.9), 7 bakanlıklar (%16.3), 4 YÖK (%9.3), 3 SGK (%6.9), 3 diğer kurumlar (%6.9) ve 2 ÖSYM (%4.6) başvuruda bulunulmuştur. Bazı başvurular iki kuruma da yapılabilmektedir. Bu nedenle bu tabloda başvuruya konu olan kurum sayısı 43’e yükselmiştir. Buna göre eğitim hizmetini yerine getiren kurumlardan üniversiteler, MEB, YÖK, ÖSYM ve eğitimle bir şekilde ilgili hizmet yapan bakanlıklar, SGK ve diğer kurumların işlemleri, başvurular tarafından hukuka aykırı bulunduğu belirtilebilir.

Tablo 3: Başvurunun Konusu

Haklar	Kod	Kişi Sayısı	Toplam	%
Sosyal Haklar	Eğitim ve Öğrenim Hakkı	B1, B3, B6, B7, B9, B11, B12, B13, B14, B15, B16, B19, B21, B27, B30, B31, B32,	17	47.2
	Çalışma Hakkı	B5, B8, B23, B24, B34, B35	6	16.7
	Sosyal Güvenlik Hakkı	B2, B17, B22, B29,	4	11.1
Siyasal Haklar	Kamu Hizmetine Girme Hakkı	B4, B10, B18, B20, B25, B26, B28, B33, B36	9	25
Kişisel Haklar	-	-	-	-
Toplam	4	36	36	100

Tablo 3’te 2018 yılı kararları sonuçlarına göre (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2021); başvurusu konusu olarak haklar sosyal haklar, siyasal haklar ve kişisel haklar şeklinde temalara ayrılmıştır. Sosyal haklar; eğitim ve öğrenim hakkı, çalışma hakkı ve sosyal güvenlik hakkı kodlarına ayrılmaktadır. 17 eğitim ve öğretim hakkı (%47.2), 6 çalışma hakkı (%16.7), 4 sosyal güvenlik hakkı (%11.1) yer almıştır. Siyasal haklar ise; kamu hizmetine girme koduna ayrılmış, 9 kamu hizmetine girme hakkı (%25) şeklinde dağılım göstermiştir. Buna göre 27 başvuru sosyal haklar alanında, 9 başvuru siyasal haklar alanında yapılmış, kişisel haklar alanında başvuruya rastlanılmamıştır.

Kuruma yapılan başvurular incelendiğinde, eğitim, eğitim hakkı, ders intibakı, sınav sonuçlarına itiraz, eğitim ücretine itiraz, ders muafiyeti, diplomanın iptali, lisans tamamlama

programına katılma, öğretim, ücretli öğretmenlik, araştırma görevliliği sınavı, rehber öğretmenlerin görevlendirilmesi, araştırma görevlisi olarak naklen atanma, mazerete dayalı yer değiştirme ve benzeri konularının yer almaktadır.

Tablo 4: Başvurunun Sonuçlanma Süresi

Süre	Kişi Sayısı	Toplam	%
6 ay	B1, B2, B3, B4, B6, B11, B12, B18, B19, B22, B25, B26, B27, B28, B30, B31,	16	44.4
5 ay	B5, B21, B23, B24, B29, B34	6	16.6
4 ay	B13, B20, B32, B36	4	11.1
7 ay	B7, B8, B9,	3	8.3
3 ay	B14, B15,	2	5.5
2 ay	B16, B33,	2	5.5
Diğer	B10, B17, B35	3	8.3
Toplam	36	36	100

Tablo 4'te 2018 yılı kararları sonuçlarına göre (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2021); Kamu Denetçiliği Kurumuna 36 başvurunun 16'sı 6 ay (%44.4), 6'sı 5 ay (%16.6), 4'ü 4 ay (%11.1), 3'ü 7 ay (%8.3), 2'si 3 ay (%5.5), 2'si 2 ay (%5.5) ve diğer 3'ü 3 ay (%8.3) sürmüştür. Buna göre kararların büyük çoğunluğunun ilk 6 ay içinde verildiği belirtilebilir.

Tablo 5: İyi Yönetim İlkeleri

İlkeler	Var	Toplam	%	Yok	Toplam	%
Makul süre	B3, B6, B9, B12, B17, B21, B22, B23, B25, B30, B34, B36	12	35.3	B4, B9, B19, B20, B22,	5	9.4
Kararın bildirimi	B6, B8, B12, B17, B22, B23, B26, B30, B34, B35, B36	11	32.3	B4, B18, B20, B22	4	7.5
Gereççeli olma	B6, B9, B17, B26, B30,	5	14.7	B5, B9, B18, B19, B20, B24,	6	11.3
Süre içinde verme	B17, B25, B34,	3	8.8			
Şeffaflık				B1, B18, B20,	3	5.6

Hesap verilebilirlik	B6, B17,	2	5.9	B20, B23,	2	3.7
Kanunlara uygunluk	B6,	1	2.9	B5, B9, B18, B23,	4	7.5
Kazanılmış haklar				B32,	1	1.8
Haklı beklenti				B18, B32,	2	3.7
Başvuru yolu				B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B9, B10, B11, B12, B17, B18, B20, B21, B22, B24, B26, B27, B30, B32, B34, B35, B36	26	49

Tablo 5’de 2018 yılı kararları sonuçlarına göre (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2021); iyi yönetim ilkelerinden 12 kararda; makul süreye uyulduğu (35.3), 5 kararda ise uyulmadığı (%9.4) belirlenmiştir. 11 kararda; kararın bildirimine uyulduğu (32.3), 4 kararda ise uyulmadığı (%7.5) ifade edilmiştir. 5 kararda; gerekçeli olmaya uyulduğu (14.7), 6 kararda ise uyulmadığı (%11.3) vurgulanmıştır. 3 kararda; süre içinde vermeye uyulduğu (%8.8) belirlenmiştir. 3 kararda; şeffaflık ilkesine uyulmadığı (%5.6) ifade edilmiştir. 2 kararda; hesap verilebilirlik ilkesine uyulduğu (5.9), 2 kararda ise uyulmadığı (%3.7) vurgulanmıştır. 1 kararda; kanunlara uygunluk ilkesine uyulduğu (2.9), 4 kararda ise uyulmadığı (%7.5) belirlenmiştir. 1 kararda; kazanılmış haklar ilkesine uyulmadığı (%1.8) ifade edilmiştir. 2 kararda; haklı beklenti ilkesine uyulmadığı (%3.7) vurgulanmıştır. 26 kararda; başvuru yolu ilkesine uyulmadığı (%49) belirlenmiştir. Buna göre; iyi yönetim ilkelerinden süre içinde vermeye uyulduğu, makul süre, kararın bildirimi, gerekçeli olma, hesap verilebilirlik, kanunlara uygunluk ilkelerine hem uyulduğu hem de uyulmadığı ortaya çıkmıştır. Şeffaflık, kazanılmış haklar, haklı beklenti ve başvuru yolları ilkelerine ise uyulmadığı görülmektedir.

Tablo 6: Karar Sonuçları

Karar	Kişi Sayısı	Toplam	%
Kabul	B1, B2, B3, B4, B5, B7, B8, B10, B11, B12, B17, B18, B19, B20, B21, B22, B23,	25	69.5

	B24, B25, B27, B30, B32, B34, B35, B36		
Dostane Çözüm	B13, B14, B15, B16, B28, B29, B31, B33,	8	22.2
Kısmi Kabul/ Kısmi Ret	B6, B9, B26,	3	8.3

Tablo 6’da 2018 yılı kararları sonuçlarına göre (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2021); Kamu Denetçiliği Kurumuna 36 başvurunun 25’i kabul (%69.5), 8’i dostane çözüm (%22.2) ve 3’ü kısmi kabul ve kısmi ret (%8.3) ile sonuçlanmıştır. Buna göre kararların büyük çoğunluğunun kabul edildiği belirtilebilir.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. Sonuçlar

Kamu denetçiliği kurumuna toplumun her kesiminden eğitim bilimlerine alanına yönelik başvurular alınmıştır.

Eğitim bilimleri alanını ilgilendiren bazı resmi kurum ve kuruluşların başvuruya konu olduğu belgelenmiştir.

Sosyal, siyasal ve kişisel alandaki anayasal haklar göz önünde bulundurulduğunda elde edilen veriler sosyal ve siyasal haklar konusunda başvuruların bulunduğunu; kişisel alanda ise herhangi bir başvurunun bulunmadığını göstermektedir. Kuruma yapılan başvurular incelendiğinde, eğitim, eğitim hakkı, ders intibakı, sınav sonuçlarına itiraz, eğitim ücretine itiraz, ders muafiyeti, diplomanın iptali, lisans tamamlama programına katılma, öğretim, ücretli öğretmenlik, araştırma görevliliği sınavı, rehber öğretmenlerin görevlendirilmesi, araştırma görevlisi olarak naklen atanma, mazerete dayalı yer değiştirme ve benzeri konularının yer aldığı saptanmıştır.

Kamu denetçiliği kurumuna başvuruların sonuçlanma süresi düşünüldüğünde; başvuranların mağduriyeti göz önünde bulundurularak makul süre içerisinde bitirildiği gözlemlenmiştir.

Yönetim ilkeleri açısından incelendiğinde; başvuru kurumlarının çoğunluğunun iyi yönetim ilkeleri açısından bazı yetersizleri bulunmaktadır. Başvuru kurumlarca iyi yönetim ilkelerinden süre içinde vermeye uyulduğu, makul süre, kararın bildirim, gerekçeli olma, hesap

verilebilirlik, kanunlara uygunluk ilkelerine hem uyulduğu hem de uyulmadığı ortaya çıkmıştır. Şeffaflık, kazanılmış haklar, haklı beklenti ve başvuru yolları ilkelerine ise uyulmamaktadır.

Kişilerin anayasal haklarını kullanması ve iadesi açısından düşünüldüğünde kamu denetçiliği kurumunun başvuruları genellikle kabul ettiği ve değerlendirdiği eğiliminde olduğu söylenebilir.

4.2. Öneriler

Kamu Denetçiliği Kurumuna yönelik çeşitli tanıtımlar yapılarak erişim alanı genişletilebilir.

Araştırmada şikâyet edilen kurum ve kuruluşlara iyi yönetim ilkeleri alanında hizmet içi eğitim verilebilir.

Araştırmada şikâyet edilen kurum ve kuruluşların Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uyması ve uygulaması önerilebilir.

Kaynakça

Akyüz, E. (2020). *Çocuk Hukuku*. Ankara: PegemA.

Altuntaş, M. (2002). *Türk Anayasalarında İnsan Hakları*. Yayımlanmamış uzmanlık tezi, T.C. Başbakanlık, Ankara.

Arslan, Ç. & Kayançişek, E. (2010). *T.C. Anayasası*. İstanbul: Hürriyet.

Çeçen, A. (1995). *İnsan Hakları*. Ankara: Gündoğan.

Dursun, D. (1991). İnsan hakları. M.Fatih Saraç (Ed.), *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi* içinde (s. 173-175), İstanbul: Risale.

Gözler, K. (2015). *Hukukun Temel Kavramları*. Bursa: Ekin.

Güriz, A. (1982). *Hukuk Başlangıcı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/3743.

<https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021> tarihinde alındı.

Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/8915.

<https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021> tarihinde alındı.

Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/9808.

<https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021> tarihinde alındı.

Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/9914.

<https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021> tarihinde alındı.

Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/9997.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/10480.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/10608.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/10813.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/10845.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/11149.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/11532.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/11592.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/11977.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/12813.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/13385.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/10478.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/16193.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/16242.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/403.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/11196.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/14855.

[https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/15765.

- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/16173.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/16556.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/17181.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2017/17197.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/95.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/273.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/990.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/1913.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/1925.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/2964.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/3247.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/3385.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/3820.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Kamu Denetçiliği Kurumu. (2021). Kararlar Bilgi Bankası. 2018/5964.
- [https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama adresinden 28.06.2021](https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama_adresinden_28.06.2021) tarihinde alındı.
Karaman Kepenekci, Y. (2000). *İnsan Hakları Eğitimi*. Ankara: Anı.
- Karaman Kepenekci, Y. (2014). *İnsan Hakları ve Vatandaşlık*. Ankara: Siyasal.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (36.Baskı).Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karatepe, Ş. (2013). İnsan Haklarının İlahi Temelleri. Türkiye Diyanet Vakfı (Ed.), *Hız Peygamber ve İnsan Hakları* içinde. (s. 47-64). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Mourgeon, J. (1991). *İnsan Hakları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Resmi Gazete, (1995). *Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme*, 27.01.1995 tarih ve 22184 sayılı.

Resmi Gazete, (2013). *Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*. 28.03.2013 tarih ve 28601 mükerrer sayılı.

Topsakal, C. (2018). İnsan Hakları ve Demokrasi Değerleri. *Öğretmenliğin Mesleki Değerleri ve Etik*. Editörler: Mustafa Ergün, Nermin Karabacak, İsa Kormaz, Mehmet Küçük. Ankara: Anı Yayıncılık. 195-216.

Ünal, Ş. (1997). *Temel Hak ve Özgürlükler ve İnsan Hakları Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.

Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.